

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาทั้งก่อนและหลังได้รับการฝึก โดยใช้ชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น

การศึกษาเชิงทดลองครั้งนี้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและเผ่าม้ง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ที่ 13 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย ประกอบด้วย แผนพัฒนาความพร้อมการอ่านภาษาไทย จำนวน 14 แผน แบบฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย จำนวน 14 แบบฝึก แบบประเมินความพร้อมการอ่านภาษาไทย จำนวน 7 ฉบับ และแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งได้ครอบคลุมองค์ประกอบของความพร้อมในการอ่านอยู่ 7 ด้าน คือ การจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ การอ่านภาพโดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การอ่านคำศัพท์ และการรู้ความหมายของคำ และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ

ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้นได้นำไปขอความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน และทดลองใช้กับนักเรียนชาวเขา ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 10 คน นำมาแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมฝึก แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชาวเขา ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน โดยให้ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมตามคู่มือการใช้ชุดฝึกความพร้อมที่สร้างขึ้นและนักศึกษาเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามรายละเอียดในแบบสังเกตพฤติกรรม ก่อนที่จะฝึกกิจกรรมเตรียมความพร้อมในแต่ละเรื่อง จะมีการประเมินความพร้อมก่อนฝึก และหลังกิจกรรมฝึกเตรียมความพร้อมในแต่ละเรื่องแล้วก็จะมีการประเมินความพร้อมในเรื่องนั้น ๆ อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบประเมินความพร้อมชุดเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำการบันทึกไว้ในแต่ละครั้งมาสรุปและนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยจะเป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินความพร้อมทั้งก่อนและหลังฝึกมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการค้นคว้า

1. ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา 1 ชุด ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของความพร้อมในการอ่านอยู่ 7 ด้าน คือ การจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ การอ่านภาพโดยการเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การอ่านคำศัพท์และการรู้ความหมายของคำ และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ

2. พฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ฝึกกิจกรรมโดยใช้ชุดฝึกเตรียมความพร้อมการอ่านภาษาไทย

2.1 ด้านความสนใจของเด็กที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนและต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เด็กมีความสนใจสื่อการเรียนการสอนมาก ทั้งสื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ เพลงและเกมต่างๆ ซึ่งครูผู้สอนเน้นให้เด็กได้ดู ได้ใช้ ได้ศึกษาและรู้จักดูแลบำรุงรักษา เมื่อใช้แล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้ง ซึ่งเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก สำหรับความสนใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เนื่องจากในแต่ละวันมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เด็กจึงมีความพึงพอใจที่จะร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

2.2 ความสนใจ การให้ความร่วมมือและความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จากการสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก ทำให้เด็กไม่กลัว กล้าแสดงออก มีความสนใจ ตั้งใจเรียน เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมที่ครูจัดให้ ตั้งใจฟังคำสั่งหรือคำถามของครู ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล และต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว เด็กจะช่วยครูเก็บอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเข้าไว้ตามมุมต่าง ๆ เด็กจะทำได้ด้วยความเรียบร้อยและด้วยความเต็มใจ

2.3 การตอบสนองของนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมเป็นไปในทางที่น่าพอใจมาก จะเห็นได้จากเด็ก ๆ มีความสุขในการเรียน กล้าพูด กล้าทำ ชอบทำกิจกรรมทั้งรายกลุ่มและบุคคล

2.4 การโต้ตอบในการซักถามปัญหาหรือตอบคำถาม การใช้รูปภาพประกอบกิจกรรมส่วนใหญ่จะตอบคำถามได้ถูกต้อง มีบางครั้งที่เกิดตอบเป็นภาษากะเหรี่ยงและภาษาม้ง ครูจะบอกเป็นภาษาไทยและให้เด็กฝึกพูดเป็นภาษาไทย พฤติกรรมของเด็กขณะที่เรียนโดยมีสื่อประเภทของจริง ของจำลองหรือรูปภาพที่เด็กสัมผัสได้มาประกอบการสอน จะทำให้เด็กมีการโต้ตอบได้รวดเร็ว เข้าใจง่าย และถูกต้อง

2.5 พฤติกรรมก่อนสอนพบว่า เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนด้วยชุดฝึกความพร้อม จะสังเกตได้จากการที่เด็กมาโรงเรียนเช้า และจะมาทักทายครูผู้สอนและผู้ศึกษาพร้อมกับกล่าวคำ “สวัสดี” เด็กจะพยายามอยู่ใกล้ขีดครูและผู้ศึกษา เมื่อซักถามและพูดคุยด้วยก็จะตอบและบอกว่า อยากจะเรียน เพราะสนุก ได้เล่นเกม ได้พูดหน้าห้องเรียน เป็นต้น

2.6 พฤติกรรมขณะที่ครูสอน เด็กมีความสนใจ ตั้งใจในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ทำกิจกรรมทั้งเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล จะเห็นได้จากการที่ครูให้เด็กทำกิจกรรม เช่น การตอบคำถาม การเสนอผลงานที่ทำขึ้น การร้องเพลง การแสดงท่าทางตามจินตนาการ การเล่นเกม ฯลฯ เด็กจะทำได้ด้วยความตั้งใจและจะอาสาออกมาทำกิจกรรมทุกครั้ง และในขณะที่ครูสอนเด็กพูดภาษาไทยโต้ตอบกับครูและเพื่อน ๆ ในห้อง เด็กพูดได้ถูกต้อง แต่มีเด็กบางคนที่ไม่ชัด ครูก็จะแก้ไขทันทีที่พูดผิด และให้เด็กฝึกพูด ฝึกอ่าน บ่อย ๆ ให้ทำกิจกรรมซ้ำ ๆ จนพูดและอ่านได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

2.7 พฤติกรรมหลังจากการนำชุดฝึกความพร้อมไปใช้กับเด็กแล้ว จากการสัมภาษณ์เด็กหลังเรียนแต่ละครั้ง ปรากฏว่า เด็กส่วนใหญ่จะตอบว่า ชอบชุดฝึกความพร้อมนี้มาก เพราะเด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง และกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ เด็กได้ฝึกทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ซึ่งเมื่อครูตรวจผลงานแล้วจะมีการให้รางวัลและการเสริมแรง โดยการพูดคุยยกย่องชมเชย

ส่วนพฤติกรรมในด้านความพร้อมทางภาษานั้น ปรากฏว่า เด็กชอบมาพูดคุยกับครูและผู้ศึกษาเป็นภาษาไทย และมักจะชอบดูหนังสือภาพ หนังสือการ์ตูน หนังสือนิทานมากขึ้น และในขณะที่เด็กกำลังเรียนหรือเด็กสนทนาพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในห้อง เด็กจะพูดภาษาไทยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เด็กจะใช้ภาษาไทยตลอดเวลา เมื่อเด็กได้พูดบ่อย ๆ ทำให้เกิดทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้น และเห็นได้จากการที่ครูผู้สอนได้ประเมินความพร้อมในขณะที่เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการจำแนกความแตกต่างการอ่านคำศัพท์ การรู้ความหมายของคำ การรู้จักตัวอักษร และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบเด็กส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับดีและดีมาก มีบางคนเท่านั้นที่ครูต้องคอยกระตุ้นหรือเตือนจึงจะทำกิจกรรมได้

3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า หลังจากที่ได้นำเอาชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาไปใช้แล้ว พบว่า นักเรียนชาวเขาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น โดยสามารถทำแบบประเมินความพร้อมหลังเรียนในเรื่องการจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ การอ่านภาพ โดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การอ่านคำศัพท์และการรู้ความหมายของคำ และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ โดยได้คะแนนเฉลี่ย 4.57, 4.70, 4.73, 4.77, 4.63, 4.57 และ 4.57 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ปรากฏว่า ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา สามารถนำไปใช้เตรียมความพร้อมการอ่านภาษาไทยของเด็กชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี และเด็กสามารถผ่าน การประเมินความพร้อมการอ่านภาษาไทยได้ ทั้งนี้ น่าจะมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาชุดนี้ได้อาศัยหลักการของ W. James Popham and Eva L. Baker. (1970) เป็นแนวทางและได้ปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนของการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเตรียมความพร้อมและการวัดผลประเมินผล ซึ่งชุดฝึกความพร้อมจะประกอบด้วยแผนพัฒนาความพร้อม แบบฝึกความพร้อม แบบประเมินความพร้อม แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและคู่มือการใช้ กิจกรรมในการฝึกเตรียมความพร้อมจะประกอบด้วย กิจกรรมที่ใช้รูปภาพ เกม เพลง แบบฝึก เป็นสื่อประกอบการฝึก มีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและได้ผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ซึ่ง John Dewey (1970 p. 46) ได้ให้ทัศนะว่า บุคคลจะเจริญงอกงามทุกด้านต้องสอนให้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (learning by doing) และ ผกา สัตยธรรม (2524 อ้างใน กิ่งดาว พุทธิพันธ์, 2534, หน้า 14) ได้กล่าวว่า การสอนควรคำนึงถึงหลักการสำคัญคือ การให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติซ้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสกระทำซ้ำ ๆ หรือฝึกซ้ำอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญในทักษะต่าง ๆ ซึ่งครูต้องหาเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการฝึก ดังที่ ประสงค์ ราชณสุข (2532, หน้า 52) กล่าวว่า สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จ คือ แบบฝึกหัดและสนิท สัตโยภาส (2531, หน้า 41) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกมีไว้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยเสริมทักษะความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เกิดความคล่องแคล่ว สามารถทำได้ดีและจำได้แม่นยำรวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกด้วย

1.2 การฝึกทักษะทางภาษาให้เด็กก่อนประถมศึกษา ครูส่วนใหญ่จะเลือกกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เกิดทักษะทางการเรียนภาษาโดยคำนึงถึงประโยชน์และความเหมาะสมของกิจกรรม เช่น การใช้รูปภาพประกอบการสอน ดังที่ สุปรียา โคจรสวัสดิ์ (2531, หน้า 69) ได้ให้เหตุผลว่า ภาพเป็นวัสดุสื่อความหมายที่มีอิทธิพลมาก ทั้งเป็นสิ่งจูงใจทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และภาพยังแปลความหมายของคำเป็นตัวอักษร ทำให้ทราบความหมายของคำได้ เช่น “ภาพไก่” แทนความหมายของคำว่า “ไก่” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเพ็ญศิริ เทพวิทักษ์กิจ (2530, หน้า 22) ว่า การออกเสียงโดยใช้ภาพประกอบเหมาะสำหรับเด็กก่อนเข้าเรียนและเหมาะสำหรับเด็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้เพียงเล็กน้อย เพราะเมื่อเด็กเห็นรูปภาพก็จะสามารถออกเสียงได้ โดยไม่จำเป็นต้องออกเสียงนำเด็ก ดังคำกล่าวของขงจื้อว่า “รูปภาพรูปเดียว สามารถใช้แทนคำพูดได้พันคำ” การใช้เกมฝึกทักษะ

ทางภาษาในด้านการเรียนรู้คำศัพท์ การสะกดคำ เพราะเกมเป็นการเล่นที่สนุกสนาน เล่นได้ง่าย มีคุณค่าทางวัฒนธรรม สังคมและภาษา ดังที่ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2530, หน้า 20) ได้กล่าวถึงการใช้เกมประกอบการสอนว่า เกมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการ กล่าวคือ เกมเป็นสื่อที่เด็กเรียนรู้ได้จากการเล่น เป็นการยั่วและเร้าความสนใจอยากที่จะเรียน

1.3 การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมตามคู่มือครูที่ใช้ชุดฝึกความพร้อม ซึ่งประกอบด้วย แผนพัฒนาความพร้อม 14 แผน ซึ่งแต่ละแผนจะมีกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดยเน้นให้เด็กได้แสดงออกให้มากที่สุด มีทั้งกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล โดยคำนึงถึงความต้องการความสนใจของเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา กิจกรรมที่จัดให้ส่วนใหญ่จะให้ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ไม่น่าเบื่อ ซึ่งเมื่อเด็กมีความสนใจและตั้งใจในการร่วมทำกิจกรรมที่ครูจัดให้แล้ว เด็กจะได้รับการฝึกทักษะทางภาษาโดยไม่รู้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2532, หน้า 14) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงหกขวบเป็นช่วงที่มีความละเอียดอ่อน เป็นวัยทองของชีวิต เด็กจะเริ่มเรียนรู้โลกกว้างและเป็นช่วงพัฒนาบุคลิกภาพ การปลูกฝังและพัฒนาสติปัญญา ค่านิยม ทศนคติ จริยธรรม ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ในช่วงนี้มีความสำคัญมาก เพราะเด็กวัยนี้เปรียบเสมือนผ้าที่ขาวสะอาด

1.4 การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในท้องถิ่นที่มีปัญหาด้านภาษา การใช้แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 พบว่า ครูมักมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระยะแรกที่เด็กพูดภาษาไทยกลางไม่ได้ การเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กเริ่มเรียนที่ไม่พูดภาษาไทยที่บ้าน โดยเฉพาะเด็กชาวเขา การสอนควรคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและพัฒนาการทางภาษา โดยเน้นกิจกรรมที่ใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริงประกอบกับต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ส่วนการที่จะให้เด็กที่มีปัญหาทางภาษาได้รู้และเข้าใจความหมายของคำ รู้จักคำมากขึ้น สามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสม สนใจคำใหม่ ๆ ศัพท์ต่าง ๆ สามารถพูดเป็นประโยคได้ชัดเจน ออกเสียงชัดเจนถูกต้อง รู้จักฟัง เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามได้ ครูจะต้องใช้เทคนิคและวิธีเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนเหล่านี้ โดยศึกษาขั้นตอน วิธีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนเหล่านี้ โดยศึกษาขั้นตอน วิธีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิด ใช้หลักบูรณาการในการสอน คือ การนำคำศัพท์ที่เรียนไปแล้วมาสัมพันธ์กับคำใหม่ และผูกประโยคให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์และในชีวิตประจำวัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 24) นอกจากนั้นเด็กในวัยนี้ยังสนใจการฝึกอ่าน ชอบเล่าเรื่อง หมั่นซักถามความหมายของคำ ร้องเพลงสั้น ๆ เล่าเรื่องโดยลำดับความได้ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาก็คือ ให้เด็กทุกคนมีโอกาสดู ฟัง และอ่าน ฝึกการเรียงลำดับเรื่องที่เล่า ฝึกความจำ ความเข้าใจ ตลอดจนความกล้าที่จะแสดงออกและความเชื่อมั่นตนเอง

1.5 องค์ประกอบของความพร้อมการอ่านภาษาไทยของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละคนต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน บันลือ พลฤกษ์วัน (2528, หน้า 26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาไว้คือ ความพร้อมทางกาย ได้แก่ สุขภาพร่างกาย การใช้สายตา การฟัง การพูด ความสัมพันธ์ด้านกล้ามเนื้อมือกับตา ความพร้อมด้านสมอง ได้แก่ ความสามารถลำดับเหตุการณ์จากนิทานหรือรูปภาพและลำดับภาพได้ สติปัญญาดี จำได้แม่น เข้าใจคำสั่งได้ ความพร้อมทางด้านอารมณ์ ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ ทำงานเป็นหมู่คณะ เล่นกับเพื่อน ไม่แย่งสิ่งของหรือทะเลาะกัน ความพร้อมด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความสนใจในการอ่านภาพหรือหนังสือ มีช่วงความสนใจยาว รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดีพอสมควรและในชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้นได้คัดเลือกองค์ประกอบความพร้อมการอ่านภาษาไทยมาเป็นเนื้อหาในการฝึกเตรียมความพร้อมการอ่าน 7 ด้าน คือ การจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ การอ่านภาพโดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การอ่านคำศัพท์และรู้ความหมายของคำและการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ โดยเรียงลำดับจากการฝึกในขั้นตอนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ไปหายาก ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมการอ่านมีมากมาย หลายเรื่องซึ่งแต่ละเรื่องก็มีความสำคัญและจำเป็นพอ ๆ กัน และนักวิชาการหลาย ๆ ท่านก็ไม่ได้จัดลำดับความสำคัญ เรียงลำดับก่อนหลังว่า เรื่องใดควรจะนำมาฝึกให้กับเด็กก่อน ผู้ศึกษาจึงจัดเรียงลำดับเอง โดยเริ่มจากการจำแนกความแตกต่างของเสียง ไปสู่การจำแนกความแตกต่างของภาพ และการอ่านภาพโดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวานั้น มีเหตุผลคือ ในการสอนวิชาภาษาไทยจะเริ่มจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และทวี สุรเมธี (2531, หน้า 7) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาประกอบด้วย ความสามารถต่อไปนี้ ความสามารถในการแยกเสียงที่ได้ยิน ความสามารถทางสายตา ความสามารถทางความคิดและจำ และความสนใจ และรัตนา ศิริพานิช (2530, หน้า 10) ได้สรุปองค์ประกอบที่ส่งผลให้เกิดความพร้อมในการเรียนอ่านได้ดี คือ ความสามารถในการฟัง ความเข้าใจในการฟัง การจำแนกความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงของเสียง การจำแนกความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของภาพ การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การรู้ความหมายของคำหรือศัพท์ต่าง ๆ การจำและการแปลความหมายของคำ การออกเสียงตามต้นแบบด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้จัดเรียงลำดับโดยเริ่มจากการจำแนกความแตกต่างของเสียง ไปสู่การจำแนกความแตกต่างของภาพ เมื่อเด็กสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงและภาพได้แล้ว จึงให้เด็กฝึกในเรื่องการอ่านภาพโดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา จึงจะไปฝึกต่อในเรื่องตัวอักษร คำศัพท์ ความหมายของคำและการฝึกอ่านตามต้นแบบ

2. พฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา ปรากฏว่า

2.1 เด็กให้ความสนใจต่อชุดฝึกความพร้อมที่สร้างขึ้น มีความตั้งใจฝึก เพราะชุดฝึกความพร้อมนี้ได้มีการจัดระบบการฝึกเป็นอย่างดี มีกิจกรรมที่น่าสนใจและหลายรูปแบบ โดยเน้นการให้เด็กได้แสดงออก เป็นการส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กและหลายรูปแบบ โดยเน้นการให้เด็กได้แสดงออก เป็นการส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กและได้คำนึงถึงทฤษฎีการสอนภาษาที่สอง ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสมองของเด็กนั้นควรดำเนินตั้งแต่ปฏิสนธิถึงอายุ 7 ปี โดยประมาณ ซึ่งเป็นช่วงที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลมากที่สุด

2.2 การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม เด็กได้มีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคลเป็นอย่างดี ได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง คือ สมองซีกขวาเจริญเติบโตก่อนสมองซีกซ้ายในช่วง 7 ปีแรกของชีวิต เมื่อสมองซีกขวาได้เจริญเติบโตแล้วจึงทำหน้าที่คิดเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์

2.3 นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี มีความสนิทสนมกัน สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารกันทั้งในและนอกห้องเรียนได้ด้วยความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทฤษฎี จิตกรรมทางภาษาที่กล่าวถึงวิธีสอนภาษาที่สอง โดยการกระตุ้นให้สมองหรือเครื่องรับภาษา (Language Acquisition Device หรือ L.A.D) ให้ทำงาน โดยวิธีให้ผู้เรียนรับภาพและสะสมความเข้าใจทีละน้อย ครั้นเมื่อมีความเข้าใจภาษามากขึ้นก็เกิดความพร้อมในการพูด ทำให้พูดด้วยความเข้าใจและมั่นใจ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532, หน้า 15)

2.4 เด็กจะเรียนด้วยความสนุกสนาน สังเกตได้จากสีหน้า ท่าทาง ความกระตือรือร้นที่จะเรียน ในขณะที่เรียนก็เรียนอย่างมีความสุข เพราะชุดฝึกความพร้อมที่สร้างขึ้นได้คำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ด้วย และให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ จึงมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยชุดฝึกความพร้อม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมแรงของ ธอร์นไคค์ ที่ได้กล่าวว่า “คนเราจะทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงพอใจ” (อ้วนโน ปภัสสร ปิตฝ่าย, 2537, หน้า 41)

3. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา

ผลศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา หลังจากที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิท สัตโยภาส (2531) พบว่า นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึก มีผลสัมฤทธิ์ทางการออกเสียงคำที่มีพยัญชนะตัวสะกดในภาษาไทยสูงกว่านักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีปกติ และงานวิจัยของ สมบัติ ตัญญูรัตน์ (2528) พบว่า นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นที่ได้รับการฝึกความพร้อมในการเรียนอ่าน

มีความพร้อมในการเรียนอ่านสูงกว่านักเรียนที่พูดภาษาถิ่นที่เรียนด้วยแผนการจัดประสบการณ์โดยทั่วไป ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530) พบว่า เด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียน ซึ่งได้เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และงานวิจัยของ ไพริน วงศ์ชายะ (2538) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเมื่อได้รับการเตรียมความพร้อมทางภาษาสูงกว่านักเรียนชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความพร้อมการอ่านภาษาไทย สามารถจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม ส่งเสริมให้มีพัฒนาการสูงขึ้นโดยใช้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำชุดฝึกความพร้อมนี้ไปใช้ ครูผู้สอนควรมีการเตรียมตัวให้พร้อม โดยการศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกความพร้อม แผนเตรียมความพร้อมให้เข้าใจเสียก่อน มีการตรวจสอบดูสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนเตรียมความพร้อมในแต่ละแผนว่ามีครบตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ความพร้อมนั้นต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
2. การนำชุดฝึกความพร้อมนี้ไปใช้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กด้วย เพราะชุดฝึกความพร้อมนี้เป็นชุดฝึกความพร้อมที่สร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา ถ้าเป็นเด็กพื้นราบ จะเบื่อในการฝึกซ้ำ ย้ำทวน เรื่องภาษา ให้ผู้นำไปใช้ปรับกิจกรรมหรือยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนได้ตามความเหมาะสม
3. ควรจะมีการนำสื่อหลาย ๆ อย่างมาใช้ในการเรียนการสอนของเด็ก เช่น เครื่องบันทึกเสียง วีดีโอเทป หรืออาจจะลองใช้เทคโนโลยีรูปแบบอื่น ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ หรือห้องปฏิบัติการทางภาษามาช่วยในการพัฒนาความพร้อมของเด็กดูบ้างก็ได้ และสื่อประกอบการเรียนการสอนในแต่ละแผนเตรียมความพร้อมของชุดฝึกความพร้อมนี้ ครูผู้สอนอาจนำไปวางตามมุมต่าง ๆ เช่น ภาพประกอบนิทาน เกม บัตรรูปภาพ บัตรคำ หน้ากากสวมหัว เพื่อจะให้เด็กได้เล่นในยามว่าง
4. การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนนั้น หากจะให้ได้ผลออกมาเที่ยงตรงที่สุด ในแต่ละเรื่องควรจะมีการประเมินเป็นรายบุคคลจะดีกว่าแบบเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพราะอาจจะมีการบอกคำตอบแก่กันได้

5. จากการทดลองใช้ชุดฝึกความพร้อมนี้พบว่า ความพร้อมทางภาษาของนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาที่ใช้ชุดฝึกความพร้อมทางการอ่านนี้สูงกว่าเด็กที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นโรงเรียนที่มีลักษณะเช่นเดียวกันอาจจะนำเอาชุดฝึกความพร้อมไปใช้ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าถึงบทบาทของเพื่อนในชั้นเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมทางภาษา
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเรื่องการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กชาวเขา โดยที่ครูใช้ภาษาแม่ของเด็ก และภาษาไทยกลางเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนสำหรับเด็กเริ่มเรียน
3. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองเพียงระยะเวลาสั้น ๆ และไม่ครบทุกองค์ประกอบ ช่วงเวลาที่ทำการทดลองใช้ชุดฝึกความพร้อมก็อยู่ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ฉะนั้นอาจจะมีผู้เรียนบางคนที่มีความพร้อมแล้วรวมอยู่ด้วย ซึ่งจะทำให้ผลของการทดลองมีความคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นหากมีผู้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป ควรจะเพิ่มเวลาที่ใช้ในการทดลองให้มากขึ้นและพยายามควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ที่จะเป็นเหตุให้ผลการทดลองคลาดเคลื่อนให้หมดไป เพื่อจะได้ผลการทดลองออกมาเที่ยงตรงที่สุด